

Initiation rites at Phalaborwa

611 (10)

Xo wela Mephatō

8/33 J.P.M. Malatši

K34 / 33

TH

0-16

1. okweleng ya sesotho bašimane xa ba wêle felo xa tee le basetsana. Bašimane ba na le ya bona, basetsana yabōna. Xomme mo dikweleng tše ntši ba aroxana xomme ba hlakane kweleng ya mafelelo ya boxwera. Bašimane bathoma kakwêla yabodika yeo eseng xona xo ba setsana. Mobodikeng bašimane ba bolotšwa. Mošimane o wela xe a na le nywaxa ye lesome xoba masomea mabedi. Kwela ya bodika e dirwa ka sehlopha sa bašimane xo fihla masome a mahlano xoba xo feta fao. Xomme xa xo kxethwe ba ngwaxa o tee fela. Mošimane yo mong le yo mong anexo le ngwaxa ye lesome xoba xoba xo feta fao, o swanetše ke xo wela xe xona le kwela ya bodika. Fela bana ba motho otee ba bašimane bahlatlamanaxo ele bana ba mosadi o tee xa ba dumelelwi xoba kweleng e tee. Bobika bo wêlwa kamoraxo xa mengwaxa ye mebedi xoba ye meraro. Meroto e tsebywa ka maina a yona. Ngwaxa wa xo wela ka ona o ka thselwa ka xo hloka mabele.
  2. mehleng ya ntwaxa xo dirwe kwela xoba mehleng ya tlala. Kwela e laola ke kxoši ka xo bona mabele mo naxeng. Kwela xa elaolwe ka ditaola fela kxoši o hwetša tumelelo ya xo dira kwela xo bakxomana ba xaxwe. Xo wêla xa bašimane le basetsana ke thswanelo ka xore xe mošimane xoba mosetsana a sa wela o nyatšwa ke sethšaba e seng banna fela xe ele mošimane xoba basadi, fela xe ele mosetsana. Bašimane le basetsana baswanetše xo wêla. Xe xole ba ba sa wêlexo batswadi ba bona ba tla hwetša molato o tšwaxo mošate. Kwela ya bodika e dirwa ka kxupeletšo xo bašimane xoba mang le mang yo a sa welaxo. Thušo ya lebollō e xo motho fela xe xona le koma naxeng ya xabo. Xomme ~~xxxxxxx~~ lethušā kudu kudu kxoši. Koma e a lefšwa. Xomme e lefšwa ka pudi, nku xoba thšelele ye lekanaxo 10/- xoba £1. Xomme tefo ya koma ke ya kxoši.
- Se se dirwaxo sephiring ke koma yeo eleng ya banna xoba basadi e sa swanelwaxo ke xo bonwa ke banna xoba ~~xxx~~ basadi le mang le mang wa dihlopa tšeo pedi a sa bollaxo. Koma e itokisetšwa ka

xo hwetšwa xona le mabele a xo fepa bawedi. ^{K34/33}

2

3. Ka ele bodika bo bolotšwa Lehlabula kamoka, elexo naka ya kxwedi tše tharo elexo ka kxwedi ya Phalane (March) xe ele lebalana. Ke xore xè e sa thoma xo dula. Xomme bya tšwa ka kxwedi ya Naka (May) xe ekopana le Letatše (June).

Babolodi ba bodika elexo kwela ya matho xo bašimane baišwa sokeng mo xo sa yexo motho ka ntle le motho wa monna yo a bolotšexo. Xomme bona xa ba apare selo mmeleng wa bona. Xomme xa ba pipiwi ka selo. Xa ba bitelwi. Ba dumeletšwe fela xo bolela le motho yo a wetšexo wa monna. Xaele mosadi xa dumelelwe xo bana modika ka mahlo lexe ale kxole byang. Xe xo ka hwetšwa mosadi a bone modika ka mahlo ka ntle xa taelo ya banna xe ele lebaka la basadi xo bona madika o swanetšwe xo bolawa ke banna ka taelo ya kxoši, xoba a nthše selo sa xo lefa elexo mosetsana xofa kxoši.

Bodika bo wela felo xo tee moo xo kxethilwexo ke banna xoba botiello byo botseka mehla. Moroto o ka dula xodimo xa thaba xoba mmoto. Ke fele fa xo kxethilwexo xoba kxole le basadi. Moroto a o axiwi byalo ka ntlo.

4. O dirwa byalo ke ngwako wa batsomi šokeng. Xe ba wêla ba wêdi xa ba apešwe selo.

Xa ba tlotšwe ka selo mmeleng ya bonna. Xomme xa ba pipiwe ka selo. Kwela ya bodika ke yona ye ba wedi ba hlokomelwaxo ke medi. Mediti ke bao ba wetšexo pele xa ba wedi, elexo bona ba latelwaxo ke ba wedi! Modiro wa medi ke xo tlišetša ba wedi dijo ka xe ba wedi bale šokeng. Ba bolodi ba a bootšwa. Ba bolotšwa mathomong a koma xoba ka o tee ka o tee ka xo tsena komeng. Ba wedi ba bo dika xa ba beolwe moriri. Xa ba xaiwi mmeleng. Xa ba itiwi. Xomme ba bolotšwa ke monna yoa bitšwaxo mošupi ke xore ke moripi yo a ripexo tša setsiba sa pele sa tša mapele a bawedi bso elexo mašobofo. Mošupi o šupa ba wedi ka thipa. Xo bolotšwa bohle. Xo bolotšwa kxošana ka bona yo a bitšwaxo mokxote elexo ngwana wa kxoši xoba wa mokxomana. Kamoraxo xwa tla motseta wa xaxwe elexo thsopyane, mme ena e ka ba ngwana wa motho fela elexo le loko xoba lešika lakxosi.

611.

5. Xomme mafelelong xo ka ba mang le mang yo ka bang wa mafelelo a sehlonha seo. Kalafo ya nthse ke xo nwešwa ba bolodi mošidi wa se tsibana sa mokxote wa pele xo se hlopha sa ba bolodi ba ngwaxa wo.

Xomme sona se a šilwa sa kopanywa le metsi a lexapu xomme ba wedi ka moka ba nwešwa metse a. Mmolotši ke motho wa Mokxalabye wa tsebo ya xo bolotša motho. Xomme ke thipana ya ka mehla. Xomme o bitšwa xoba ngaka ya xo bolotša. Xomme xo kxethwa motho wa mokxalabye. Setsibana sa xo tlošwa sea bolokwa ke kxoši xo dira dihlare tša xaxwe. Ba bolodi xa xo xopolwe selo ka xabona mabapi le leho. Xomme ba reelwa maina a maswa. Ke xore xa ba sa bitswa ka maina a xae. Wa mathomo ke Mokxote. A bobedi ke tšopyana, xomme bontši ba bitšwa maloi xoba baloi. Ba bolodi bana lepolelo ya bona yeo e sa swanexo le ya xae moo ba batšwaxo xona. Ba rutwa xore mollo xoba sebešo ke sesipi, Metse ke matšana. Xonwa ke xo tšalabela. Xo dula fase ke xo hlaba thethe. Xo hlapa ke xo keta. Xe motho yo a bollaxo a kxoma ke thate xa xo baba ore ke a swa le xe a sa kxomeke mollo.

6.

Motho yo moxolo o bitšwa raletsitla. Ka ntlong yeo ba robalang ka xare e bitšwa matsididing. Sebešo sa ntle se bitšwa sesepi. Xo ~~mm~~ robala ke šai. Kotsexa ke phahla. Xo ema ke xo tšekelela, byalo, byalo. Xomme le melao e xona yeo barutwaxo yona. Xomme melao yeo xa e šupi kxoši xoba sethšaba xoba Modimo. Ke moxobo fela wo byalo ku seema. O mong wa melao ke o :- Fudi ya lla moxwaxweng yare modiši nkxolle. Ke tla xolla ke le kae ke dutši xopong xa tsela ka bona mphiti a feta. A feta le mpyana tša xaxwe. Tša tsena thšika tša nthšu sebata. Sebata se tilu bana ba tawana. Tša tsena thšika tša nthša sebata. Xomme mehlalana ye e tla bolelwa ke ka o tee ka o tee ba bang e ba mo šala moraxo mohlala ka mohlala, xo fihlela yo nlong le yo mong a tseba molao wo. Ke ba sa tsebe melao xa ba robale bošexo kamoka ba tla lala ba xobela. Ke xore xo opela, bošexo kamoka.

7.

Xomme boroko ba tla bo reka ka xofa x banna dinonyana xoba baditi. Bodika bona le papaxo byona le mmoxo byona elexo ba kxalabye ba ba bedi bao ba kxethilwexo ke kxoši le banna xo diša

611. badika xore xe ~~xxx~~ yo mongwe a lwala a tsebye ke bona le xo ba emela xe baditi ba rata xo ba thswenya. Xomme thuto ye ngwe ke xoruta xo ~~xxxxxxx~~ thšaba xo bolela le baxatša banna mola maxae. Ba bonwa felaxe ba fodile ba loxwetšwe mohlahla xoba diapar xore ba bine. Xomme difahloxo tša bonaxa di bonwe le mmele wabona. Moloi xoba modika xe a robala o thethekxetšaka sekxoši bošexo kamoka. Baditi ba diša bošexo ka moka xore moloi a se robale byalo ka motho. Ba robaša ba tsene ka xare xa Molora. Maoto a ile sebešong dihloxo hlaxeng. Moloi xa dule byalo ka motho. Tulo ya xaxwe e bitšwa thethe. Ke xore mollo o ora ka lehlakore a dutši xodimo xa leato laxaxwe le letona xoba ntsoxohlo Moloi xa dumelelwe xo dula mo xo dulaxo baditi xoba boraletsitla

Ke xore batho ba baxolo kamoka. Se moloi a bitšwa ke moditi xoba monna o araba ka xo tia tia diatla.

8. Xa a saka a dira byalo a ka wela molatong wo o maloi kamoka ba ka kwaxo bohloko.

Modika xa dumelelwe xo nwa ~~x~~ metse, le xa ele xo hlapammele. Leina la mollo ke sesepe. Moloi a ka hwa ka xo robala ntle.

Xa modika a hwile mmoxo ~~xxx~~ modika xa a botšwe selo, xomme o tla bona ka nnoši ka tša-tši la mafelemlo. Ba fiwa dijo ke baditi. Dijo tša madikadi dirwa mohlopo byalo ka seolwana ka xarexa moxopo. Di išwa ke basetsana felo mo xo bitšwaxo dikxareng. Ke xore xe mosetsana a tšwa dijo o swanetše xo ema xona a xo eletša ka lentšu le lexolo kaxore:- sebono mokxomalome. Ke sore lexopo la boxobe fano. Ke xona baditi ba tla a raba ka molodu xoba baloi baka araba byalo. Fela xaxo tsebye ke basadi xore ke moloi. Xo tsebywa fela xore ke baditi. Mosetsana o swanetše xo ema kxole sekxoba sa ($\frac{1}{2}$ mile). Modika xa ba dumelelwe xo ja dijo tša xonokwa ka letswai ~~x~~ xeba sešo xo fihla lebakeng la xo fola. Ke xona ba ja boxobe fela ka ntle le moraxo. Xomme dišibo tšona di a išwa mme di lewa ke banna le baditi.

9. Modika o swanetše xo šeba ka dipeba. Xomme seo a šebaxe ka sona se bitšwa ~~xxx~~ sekwallo. Xa ba e ja ba jela felo xotee. Felo fa xo bitšwa sehladung. Xo loxiwa tafola xoba lexoxoka dihlaka xoba diphate. Dijo tša ripelelwa xodimo xa sehladu se.

Xomme madika ba thika selo se kamoka ba kwatama fx fase. Xomme Moditi are :- Moxora pona ba inama ba fetola bare :- mmxo. Ka ntšú letee. Byalo a bolela xape are bobonane. Xomme ba Fetola bare bo bona moxale. Ke xore bo bona boxobe. Xomme moditi yo a swerexo thupa a Fetola are :- Kxahla-~~xm~~ kxahla! ka pela. Ke xona maloi a tla wena xodimo xa dijo ka diatla tše pedi ka xo thšaba thupa ya moditi, Xe yo mongwe a sa je ka xo thšaba moratho moditi o tla lahla kxati xodimo xa xaxwe. Xomme moditi ka lentšú le byalo ka phookwana ya pudi o a xo e letja. Xomme le ena o bitšwa phookwana ka nako yeo. Le xe tafola e tletše ka x boxobe e swanetše xo fela. Xe boxobe bo sa fele moditi o tla betša thupa xodimo xa maloi kamoka.

10.

Ke xona ba tla ja bya ka dimpya. Xe xo fedile xo ja ba tla leboxa ka moxobo wo moxolo wo o elexo mokete xobanna kamoka. Xomme o tla wetša banna ba bina ba dikoloxa seboka sa bawedi. Xomme mo xare xo eme modika wa lentšú le lesese yo a bitšwaxo ka ~~ixix~~ bollele. Xe banna xoba boraletsitla balapile ba tla tloxa maloi a šala a lothša ka xo tia diatla. Xomme yo mongwe wa banna a fetole ka xore lekwetše. Ke xona ba tla fetola ka xo hlaba mokxoši wo moxolo.

Xo wela xo tšia x kwedi tše tharo xe ele bodika. Xomme boxwera ke ngwaxa. Xo wela xo dirwa xa bedi xoba xararo. Mafelelong a koma xo thšungwa mphato. Xomme xo hlapišwa bao ba beng babolla. Xomme xo tsibišwa batho kamoka ke kxoši. X Xe ba wedi ba boela xae baa ~~pe~~ pešwa ditsiba mme ba tlotšwa ka letsoku mme kamoka. Xomme yo mong le yo mong a fiwa patlana tše pedi xomme ba sepela ka xo inama ba thibile mahlo ka tšona. Xomme ba fihla kxorong ya mošate moo moo xo adilwexo maxoxo a mantši xomme ba kwatama xona ka matolo.

11.

Ke xona bo mmoxobana ba epeša bana ba bona ka dipheta. Xomme ba rewa maina a byalo ka le :- Nare yeswana. pitsiešwana. Ba wetšexo ba tsebana ka xo seapare selo xe e se letsoku fela. Motho yomong le yomong a wetšexo o bitšwa monna xoba mosadi xe ele mosadi Xomme ona le ditokelo tša ba ba xolo mo naxeng. Ka xe xo welwa le ke bašimane ba mengwaxa ye lesome ke xona ba bangwe eba e sešo

611. xoba lebaka la xo nyala. Xomme le kxorong xobyalo.

Mphato o mong le o mong ona le leina la ona. Xomme le rewa ke kxoši. Ba le tšea mohlang batswaxo boxereng. Xomme maina a rewa xape le xape. Maina a mephato ya banna le basadi ba naxa ya xešo ke a :-

1 Madikwa	2 Madisa xoba Mapolana
3 Makwa	4 Mashweni
5 Mankwe	6 Melao.
7 Mathamaxa	8 Mangana
9 Manala	

12. Ba mphato o tee ba thusana xe xo šomixwa mešomo ya sethšaba ya mošate.

Mohlang bodika boišwaxo xo bona basadi dikxareng bo epere mohlähla xo lwexwa ntwä ye kxolo ke banna ka mephato. Ke xona ~~mk~~ mphato wo mong le wo mong o swanetše xo ema lentha le tee xo lwanthša mphato wo o ka o hlaxelang. Xe mphato wo mongwe o ~~fi~~ ~~fw~~ fokola xona ka tšatši leo o tla hlwa hlaxeng xola mephato kamoka e enwa byalwa bya monyanya wa xo šupa basadi bodika. Xomme mokete wo o bitšwa diphetolelo tša madika. Ka tšatši leo mephato e swanetše xo tsebana, xobane xe mphato o mong o ka hwetša motho o tee wa mphato o mong o a bola ya ka xo tia ka dikxati xoba patla. Mokxalabye Potokisi o na le lebadu le lexolo la lebye la xo bitšwa ke le fakxomo ka ngwaxa wa 1985 xe ~~x~~ xo lewa ntwä ye. Xomme mephato e ya ka mephato xo tsomana mo xare xa naxa tšatšing leo.

Kwela ya Boxwera le Byale (Bašimane le Basetsana)

13. Boxwera ke kwela ya bašimane xo mme byale ke kwela ya base-tsana ke xona tse pedi tse di sepela xa mmoxo mo tirong ya tšena Xomme ke kwêla ye kxolo ya bobedi xo bodika. Xe motho a wetše bodika o swanetše xo bolla komana. Komana ke kwela ya bašimane fela e latelaxo bodika ka moraxo xa beke tše pedi xoba tše tharo. Ke yona ye e nhatlalatsaxo ba wedi xore ba ye maxae a bona. Ke xore xe ba tšwele bodika xa ba dumelelwe xo ya xae pele ba sešo xo boxa komana.

Ke diphaphathana tše pedi tša mašapo, mme di tlemilwe ka letswana. Xomme xe motho a nokela sehlahatsane ka metseng letswana le a thapa. Xomme xe motho a budula ka moya letswana le lla. mollo wo byalo ka naka yeo e bitšwaxo (Whistle). Bo mamodumele ba tielwa dikomana ka mehla xe ba tlile. Xe dihlahatsane di tlile mošate xomme motho yo kxome. Le xe ele kxoši.

16. Xe motho a sa nthše kxomo yeo dihlahatsane di ka tloxa tsošong ka xo ngala fao di ka se sa boang xo fihlela kxome e tšwe.

Ngwanamadume ke koma xoba kwela ya bašimane ya tšatši letee fela pele xa komana. Ngwanamadume ke phate yeo e photšwexo mašobana xomme xo loketšwe matswa. Ke xona monna o tla letša phate ye. Xomme yona ya dira modumo wo byalo ka tau. Ke xona ba wedi ba tla botšwa xo rakadiša tau ye xare xa bošexo manyameng. Xomme tau ye e lla ka xare xa dihlare. Ke xona ba wedi ba tla kwa bohloko ka ka xo rakadiša tau m yeo elexo tau motho. Xe mowedi ale kxaufsi tau e a homela xo lla. Ba wedi ba swanetše xo swara tau ka diatla. Ka nako ye baditi ba ~~xxx~~ swere dikxati xo tia baswari ba tau xe ba sa e sware ka pela. Xe tau e swerwe xoba Ngwanamadume, kwela e fedile le bošexo byoo.

Xomme xa xo sana pollo ye ngwe xo fedile.

17. Xomme ka moswane bawedi baya xae xa bona. Xomme ka moraxo ba tla boa mošate xe xo tlile dihlahatsane.

Boxwera le Byale.

Kwela tše pedi tše ke tša Mafelelo xo banna xo basadi byale ke ya bobedi. Boxwera ke kwela ya bašimane. Byale ke ya basetsana. Xomme tšona di hlomiwa mohla o tee mo mošate ke kxoši. Boxwera bo tšia nako ye telele. Bo thoma ka kxwedi ya Ngwetabošexo xo fihla xo Ngwetabošexo ngwaxeng wo o tlaxo. Ke xore xo tloxa ka (November) xo fihla xo (November) xape. Morotho wa bašimane o ba ka hlaxeng. Wa basetsana ka xae. Mo wedi wa mošimane xa dumelelwe xo boela ka xae.

Fela Mosetsana o a dumelelwa. Bašimane ba tšia baka sa kxwedi tše tharo ba khutile, ba sa bonwe ke basadi. Morotho xa o kxole le xae. O a xiwa ka ntle xa motse. Morotho wa basetsana o dula kxorong ya mošate.

18. Sebakeng sa kxwedi tše tharo basetsana le bona xa ba bolediši motho wa monna xe e se kxoši fela. Bašimane xoba baxwera ka xe ba bitšwa byalo ba loxa hlokwa ele byang byoo ba tlang xo apara byona xe ba sepela le naxa. Basetsana ba loxa mohlahla elexo xo photha byalo ka bašimane ba loxa thapo ya xo dira lexoxwana (mats).

Xe xo fedile hlokwa le wlohlahla ke xona kxoši e laela sethšaba xo dira byala naxa kamoka. Moxwera o bolela le basadi xoba basetsana ka molodi fela. Moxwers xa dumelelwa xo apara kobo. Xo byalo le xo ngwale. Byalo kxoši e tla laela batho xore ka tšatši le kete mabyalwa a tlišwe mošate. Xape ke phadišano ye kxolo xare xa basadi le banna xodimo xa seo se dirilwexong ~~kxwedi~~ kxweding tše tharo. Ke xona baxwera ba e pešwa kobo ya byang ke banna. Basetsana mohlahla ke basadi. Xomme ba wedi ba tšwela kxorong ya mošate xo bonwa ke batho kamoka.

19. Xaele moxwera sefahloxo sa xaxwe xa se bonele xomme o apere ke fa ya byang. Basetsana xoba bale ba phathakxile dithapo tša mohlahla ele sehlopha se sexolo. Ke xona banna le basadi ba tla tia lerata xore sehlopha se botse ke sefe. Banna ba tumoša sa bona, basadi sa bona. Byalo moxwera a ka sepela le metse ngwale le yena. Fela moxwera xa bolediši motho wa mosadi xe ese ka molodi.

Moxwera xaana motape xoba moditi. Xa xo setho sa mošimane se repywaxo mo kweleng ye. Xaele basetsana ba elwa fela ka thipa xove ba ka seke ba bolotšwa setho se sengwe sa mmele e tšwe bonntatabona baile ba rinywa bodikeng. Ka moroxo xa kxwedi tše tharo xo tla tšweletšwa koma ye bitšwaxo nkokoi xoba serišane. Nkokoi ke koma ya banna. Nkokoi e boifiwa xa xolo ke basadi le basetsana ka xe ele selo seo se bonwaxo ka mahlo se sepela.

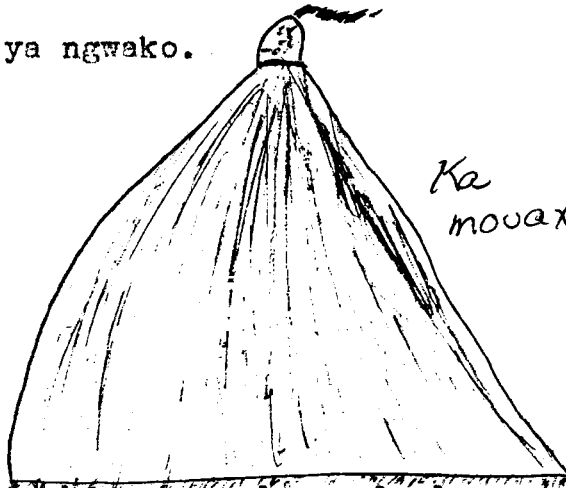
20. Xape sena le mollo wo byalo ka selo se phelaxo sa naxa.

Nkokoi e dumelwa xoba e dula nokeng ya t Lepelle madibeng a maxolo. Komme e tlele xo bona bana ba welaxo, le xo kxopela tseo ba jaxo. Nkokoi e dumelwa xoba e ka metja motho a sa phela ka ntle le xo moripaxanya. Komme ka fao e boifixwa kudu ~~xxx~~ kudu. Nkokoi e a xelwa ntlo ye byalo ka ya motho. Mohlang e fihlaxo e ema kxorong ya arabisana le basetsana xoba ~~xxxxxxx~~ kxošana ya bona e bitšwaxo Mōlōbe. Komme xa e sepele ka maoto a a bonwaxo. Bonalo ya yona e byalo ka hlakana ya ngwako.

Nkokoi

Ka
mouaxo.

Kapele

21. Ke xona xo tsena monna wa xo tšeba xo ~~xxxx~~ sepela le xo kitima a kokile sethothwana se ka marothena xoba mašetla a xaxwe. Komme monna ya o swere lehlaka leo le dirilwexo seletšo se byaloka lepatata. Komme Nkokoi e etwa pele ke monna yo a swerexo seletšo sa xo laetša nkokoi tsela xe e bapala leptlelong la mošate. Ke xona basadi ba dumela xore ke selo seo se phelang ka nnete. Xe nkokoi e xoroxile basetsana xa ba robale. Ba lala ba tia meropa bošexo kamoka. Komme nkokoi e tla xoma dijo xo bana xore e ba olkole xore barobale. Komme bona ba tla tliša dijo ka mehuta ya tšona. Le dikxong nkokoi e a ja xoba mebu a lefase. Le nama, le boxobe, le byalwa. Ke xona baxwera le bale ba swanetše xo e tukiša ka tšohle mohlang makxolo wa bona a tlang ka xe e bitšwa byalo. Nkokoi e ka dula beke tše pedi xoba tše tharo e sa bona bana ba yona ka xe polelo e realo.

22. Komme xe nkokoi e tšile motseng polelo ere e rakile. Seletšo se bitšwa mphenye. Xo letša le xo betla. Xe basetsana le bašimane bao ba bollaxo ba sena tša xo fepa t koko wa bona, nkokoi e ka ngala ya tloxa e befetšwe xo boela xae Lepelle.

Komme basadi le bale le baxwera ba tla leka xo nthša diloba xo thibela nkokoi. Mohlomong e ka xoma pefelong ya yona. Ka mohlomong ~~axka xxxx~~ ya nama e ile xae. Ke xona ~~y~~ e tla thoma

kopela xo koša ya yona ya xo ngala. Xomme banna ba e dumela ba e etile pele xo e šupa tsela ya xo ya Lepelle. Ke xona basetsana ba tla roma monna yo a bitšwaxo lemathi. Ke xore ~~XXXX~~ motseta wa nkokoi xo bana ba yona. Xomme ba mofe selo xoba dilo xo thibela nkokoi, Xe ele tše nyane e tla befelwa ya tloxa ka xore basetsana sa ba mpone xoba nna motho yo moxolo. Le xona xa ba tsebe xore nka ba metša kamoka ba phela marapo a bolela teng.

23. Xomme banna ba tla tlatsa ka xore ba metše ba metše xoba o kare keketu marapo a bolele teng. Xomme e tla bolela e tloxa e leba theko ya noka ya Lepelle. Ke xona motseta o tla fela a isa ditoba xo fihlela nkokoi e sobelela xoba e xoma. Nkokoi xa e ke e tloxa xa ntsi ka ntle le xo se ngale. Polelo ere sejo sa nkokoi Lepelle ke dihlapa xoba dikwena lexe ele dixaxabi kamoka tša noka. Nkokoi e tlotšwa ke mesidi ye meso. Xomme mešidi yeo e bitšwa sekuku. Mme xa se mesidi ya mere kamoka ya naxa. More wa sekuku se botse ke sexokxotho. Nkokoi ke yona ~~km~~ koma ye kxolo mo dikweleng kamoke. Xomme e šalwa moraxo ke mamodumele.

Mola faxong xoba morotong wa basadi xona le selo se sengwe se bitšw xo senkokometše. Senkokometše ke seswanthšo sa nonyana seo se hlomilwexo xodimo xa lefate le letelele. Xomme se o kametše ka xare xa lefaxo.

24. Mo boxwereng yo a sa rafexo xo wēla ngwaxa kamoka a ka tla mohla xo tlile nkokoi xomme o tla wela tšatši le tee fela. Xomme e ka ba motho yo mongwē le yo mongwe, monna xoba mosadi. Boxwera le byale di tšia nako yetelele di sešo ~~xm~~ xo ba xona. ~~xm~~ Xo kaba mengwaxa ye mehlano xoba lesome. ~~tm~~ Tefo ya kwela ye ke £1 xe motho a tšwa kxole 11/- xe motho ele wa kxaufsi. Xomme nako kamoka basadi bare nkokoi e tloxile xola banna ba e beile ka ntlong ya yona kxaufsi le ya baxwera. Ka mohla wo mong xo ka tla dihlatšane xo lwa le nkokoi ka xore e tloxe e fetša dijo le xo thswenya ba tloxolo ba tšona. Ke xona xo tla ba ntwā ye kxolo ya xo roxana ka mahlapa fela. Xomme nkokoi e bolele xove e tla metša dihlatšane xe e ka di swara.

Ke xona tšona di tla ema kxole tša roxana dile xona, xo fihlela di tloxa. Mohlang xo fihlang dihlahatsane meropa le mexoba kamoka di a leswa ka xe dihlahatsane ele dilo tša xo senyake lešata la selo se sengwe. Ke xona xo tla theeletšwa ntwā ya dihlahatsane le nkokoi fela.

Ke dihlahatsane di tloxile nkokoi e šale e anexela batho xore dihlahatsane di a e thšaba ka xoba e ~~ka~~ ka dimetša kamoka. Dihlahatsane di ka fihla lesome. Xoba xo feta. Mo xo dulaxo nkokoi motho xa tsene a eperē kobe ye mmala wo moso, xoba dieta xoba mongatse. Ke xona nkokoi e ka ngala ya tloxa ka baka la motho yo xe a sena sa xo lefa. Tefo e ka ba pudi xoba nku xoba chelete. Ditefo tše byalo ka pudi xoba nku ke tša nkokoi xo di tla tšīwa tša išwa ntlong ya yona mo banna ba tlaxo xo di bola ya ba ja. Le dilo kamoka di dirwa byalo xe ele tša xo lewa.

26. Ka mohla we mong nkokoi e fa banna taelo ya xore xa e rate xo metša batloxolwana ba yona eleko bale le baxwera ke xona banna ba swanetše xo kxa dikxati tša xo ba tia ka ~~ixax~~ tšona. Xomme banna ba tla thoma xo dira mota xore ngwale xoba moxwera a tabole pele xa monna yo mong le yo mong. Mo xo tla thoma Molobe xe ele bale, xoba Mokxote xe ele baxwera. Ka xe koma ele ya banna baxwera ba ka swarelwa ka xo tia dihlare tša naxa ke banna ka tsela ye nkokoi e ka se x bonexo xore banna ba tia dihlare. Xe e ka lemoxa xona banna bao ba tla tsena molatong. Xe moxwera a saka a kwa taelo ye ngwe ya banna molato wa xaxwe o ka tlišwa xo nkokoi. Ke xona o tla x laelwa xore a rwale dinaka tša phōšfōlō ye bitšwaxo kxokong hloxong ya xaxwe xove a bine a dutšī fase pele xa nkokoi moo e tlaxo thoma pina ya tlarāfo ye e bitšwaxo kxokong.

27. Ke xona o tla bina xo fihlela a se sa kxona le xo ema. Xomme a ka seke a hlwa a boeletša. Kxokong le moditi o a e rwala xe ana le molato wo mong pele xa nkokoi. Mo kweleng ye xa xo polelo ya sephiri yeo e rutwaxo bawedi. Xomme barutwa melao byalo ka bodikeng.

Xomme moroto e thewa ke ngaka yeo e lefiwaxo ke kxoši ka dikxomo xe kwela e fedile. Ngaka e alafa xo thibela Malwetši le baloi. Ngaka e thea meroto kamoka wa bašimane le basetšana. Ngaka e ~~th~~ thsepiša ~~xxx~~ kxoši xove xaxo moloi yo a ka tsenaxo kweleng a loya motho. Xe mošimane a ka thšaba kweleng mme a thšabela xae tefo ke hloxo ya xaxwe xo bolawa ke banna. Xomme xe xo sele byalo xona xo tla tšwa motho lapeng ~~xx~~ labo xo lefa koma ya kxoši. Mohlang koma e tšwaxo ba wedi ba lala ba opela bošexo kamoka le batho kamoka. Xomme xasasa moroto wa bašimane ofešwe ka mollo. Xomme ~~x~~ nkokoi o tloxe le banna xo ya nokeng

28. moo e tlaxo fišwa ka mollo xomme banna ba tloxa le mphenye fela xo boe xae xo kxoši. Ke xona le basadi le bona ba ya nokeng. Xomme xe ba hlapile kamoka ba epešwa diaparo tša bona tša xae. Xomme ba boele xae. Xomme ke xona xe kwela ya boxwera le byale e fedile. Mošimane xobaba-mosetšana yo mong leyomong o ya xae xa xabo. Byalo bašimane ba phethile dikwela kamoka. Ke xona ke banna ba ka tsena mererong ya banna, xoba xo nyala bao eleng masoxana e xodilexo.

Xomme mo xo ba setsana xo sale seo se sa šetšeng xore ba fiwe dithswanelo tša bona. Xomme bona ba šalešwe ~~xx~~ ke xo boxa dikoma tša basadi elexo kwela ya bobedi ya basetsana. Kwela ye e bitšwa lesoko. Lesoko ke kwela ye e dirwaxo ka dibeke di sekae fela. Xomme mo xo dirwa fela seo ~~x~~ se bitšwaxo dikoma. Ke xore mola byaleng xa xo ~~k~~ dikoma tšeo basadi ba ka di diraxo ka xe kwela ele ka xae.

29. Byale basadi ba kxopela kxoši xo direlwa moroto kxole le xae. Xomme kxoši e tla tsoma ngaka ya xo axa xape moroto xore baloi ba se tsena le xo thibela malwetši.

Ke xona basadi ba tla tšia beke xoba tše pedi ~~x~~ ba dira dikoma ka xo fapana xa tšona. Xomme basadi xa ba diri dikoma felo xo tee. Ke xore mosadi yo mong le yo mong o tla dira koma ya xaxwe.

Xomme kwela ye e bitšwa lesoko. Ke xona basadi ba tla tsibisa kxoši xore e tsibiše sethšaba xore dikoma di fedile

ke xona batho ba ka kxobokana xo tla xo bona dikoma. Xomme meropa e tla lla dikoma tša tšwela kxakala xo bina. Xomme xo tla tšwa ditan, dipitsi tša hlaxa dinkwe, Mapono, le dilo tše ntši tša mehuta huta. Xomme mosadi yo mong le yo mong eleng mathomo a bona dilo tše o swanetše xo nthša ~~fixxema~~ e l xoba pudi tše pedi. Xomme e tla ba monyanya wo moxolo xo batho kamoka xo bona dikoma tša basadi. Xomme mosadi xoba Masetšana yo a sa

30. tseneng komeng o tla nyatšwa kudu ke sethšaba. Byalo x xe x kwela e fedile basetsana ba phethile dikwela kamoka tša sethšaba, xomme yo mong le yo mong o bitšwa mosadi. Xe mošetsana a sešo xobolla o kwerwa ka xore ke mohlakane. Ke x xove lešoboro la mosadi.

Dikwela kamoka ke tša kxoši. Xomme tšohle tše di ~~ntšix~~ nthšiwaxo ke batho ke tša xaxwe. Xomme x bašimane le basetsana ba moroto o tee baana mphato o tee.

Ke xore e ka ba Madikwa kamoka xoba Manala Kamoka, kamo baka fiwaxo moroto ke kxoši, le sethšaba. Xomme mphato o tšwa boxwereng le byaleng.

Ditšerwe xo 1. Motlalekxomo Malatši

2. Mamotaxa Malatši

Ke Jeremiah P. Malatši.

END. 5.611.